

JAN HOOGEVEEN, VOORZITTER ANLV GEESTGROND

‘Collectief agrarisch n

Jan Hoogeveen, voorzitter van de Agrarische Natuur- en Landschapvereniging Geestgrond, is positief over de recent gepubliceerde visie op agrarisch natuurbeheer van staatssecretaris Sharon Dijksma. De belangrijke rol die agrarische natuurverenigingen krijgen toebedeeld spreekt hem aan. “Erfbeplanting, waterbeheer, en vergroting van de biodiversiteit in de Bollenstreek, dat zijn uitdagingen die we verder willen ontwikkelen.”

Tekst:
Gerrit Wildenbeest,
Foto's: René Faas

Jaarlijks gaat ongeveer 50 miljoen euro subsidie naar agrarisch natuurbeheer, verzorgd door zo'n 14.000 boeren. Als het aan staatssecretaris Sharon Dijksma van Economische Zaken ligt is die subsidie voor individuele boeren vanaf 2016 verleden tijd. Dan zal er alleen nog geld naar collectieve samenwerkingverbanden in de vorm van agrarische natuurverenigingen gaan. Haar plannen liggen in het verlengde van de in mei verschenen studie van de Raad voor de Leefomgeving en Infrastructuur (RLI), waarin het huidige agrarisch natuurbeheer als een fiasco wordt bestempeld. Er mag dan sinds 1990 ruwweg een miljard euro aan agrarisch natuurbeheer zijn uitgegeven, volgens de raad heeft dat nauwelijks bijgedragen aan vergroting van de biodiversiteit en vergroting van natuurgebieden. In tegendeel, het agrarisch natuurbeheer is met al die duizenden individueel gesubsidieerde boeren juist versnipperd geraakt, terwijl de soortenrijkdom van de flora en de fauna door de intensieve land- en tuinbouw alleen maar achteruit is gegaan. Agrarisch Nederland stond aanvankelijk op z'n achterste benen, maar de beleidsmatige vertaling van Dijksma in haar visie op agrarisch natuurbeleid vanaf 2016 krijgt een positiever onthaal, ook van Jan Hoogeveen, voorzitter van

de Agrarische Natuur- en Landschapvereniging Geestgrond, die als werkgebied de Duin- en Bollenstreek heeft (zie kader).

Wat vind je van het negatieve oordeel van het RLI over het agrarisch natuurbeheer van de afgelopen jaren?

“De gegevens waarop het RLI zich baseert zijn oude gegevens, zoals in verschillende commentaren en door verschillende onderzoekers - onder andere van het Louis Bolk Instituut - is opgemerkt. Neem bijvoorbeeld de bloeiende akkerranden die worden gerealiseerd in het kader van het project Functionele Agrobiodiversiteit (FAB). Daarvan is al zo'n 500 kilometer gerealiseerd, wat niet alleen de biodiversiteit bevordert, maar ook de biologische gewasbescherming ten goede komt. De resultaten daarvan voor de biodiversiteit zijn niet of onvoldoende meegenomen. Die akkerranden staan vol met klapperen en ander bloeiend spul. Dat trekt bijen, wespen en andere insecten aan, die op hun beurt weer luizen opvreten, waardoor er minder chemische middelen in hoeven worden gezet. Aan de andere kant: er heeft wel een verruwing in de landbouw plaatsgevonden. De grote veeboeren maaien ten behoeve van de grasproductie alles in een keer af, met alle gevolgen voor de nesten van wei-

atuurbeheer wordt belangrijk'

devogels van dien. Maar ja, langzaam maaien, dat kan niet meer. Grasland was vroeger ook veel gevarieerder samengesteld. Als de studie constateert dat de weidevogelstand terug is gelopen kan dat waar zijn, maar dat ligt echt niet aan de agrarische natuurverenigingen."

Wat vind je van de herijking van het agrarisch natuurbeheer die Dijkzwa vanaf 2016 wil laten ingaan?

"Ik vind het wel een helder verhaal, het is best wel goed geregeld. Het past bij de invoering van het nieuwe GLB, gebaseerd op hectaretoeslagen, waarbinnen - anders dan voorheen - ook de bollensector vergoedingen krijgt. In vergelijking met de opbrengsten van een hectare bollengrond is dat weliswaar niet veel, maar toch altijd meegenomen. Je moet er wel wat voor doen in de vorm van een vergroeningsprestatie. De verandering die Dijkzwa wil is dat de vergoedingen voortaan lopen via collectieven als agrarische natuurverenigingen, agrariërs die in aanmerking willen komen voor een vergoeding zullen zich hierbij moeten aansluiten. Die moeten wel aantoonbare prestaties leveren. Hoe zal dat gaan? Wij als vier agrarische natuurverenigingen van de Groene Klaver maken aan de voordeur een plan - een zogenaamde gebiedsofferte - voor het gebied rondom Leiden. Daarin leggen we onze natuur- en landschapsdoelen vast, bijvoorbeeld zoveel hectare waterberging, zoveel hectare vogelland. Als de overheid akkoord gaat met ons aanbod, gaan we naar de boeren en bollenkwekers in ons gebied en zeggen: 'we kunnen geld krijgen voor die hoeveelheid hectares, wil je daar aan meedoen?' Als de ondernemer zegt, dat wil ik wel, hoeft hij niks meer doen, dat gaan we dan als collectief regelen. Wij moeten daarvoor wel controlemechanismen invoeren en zorgen dat

we als collectief gecertificeerd zijn. Op die manier krijgt de minister zekerheid dat de doelen goed uitgevoerd worden en dat er alleen zinvolle voorstellen beloofd worden. En ze realiseert een besparing. Zoals de financiering van het agrarisch natuurbeheer tot nu toe was geregeld, dat was veel te ambtelijk en te ingewikkeld, aan die bureaucratie bleef veel geld hangen. Er is in het verleden geld bij verkeerde personen en instanties terecht is gekomen, dat is wel zeker. In het nieuwe beleid krijgen partijen als Natuurmonumenten en de provinciale landschappen minder subsidie, Staatsbosbeheer moet 100 miljoen inleveren. Die organisaties moeten voortaan met ons samenwerken, ze moeten dealen met de boeren en de tuinders. Die besparingen worden deels aangeboden aan de collectieven. Wij werken veel goedkoper, we hebben geen overhead, we doen het allemaal zelf."

De hoeveelheid Brussels geld voor agrarisch natuurbeheer wordt in het nieuwe GLB mede bepaald door de verhouding tussen pijler 1 (bedrijfs/inkomstoeslagen) en pijler 2 (groene en blauwe diensten, waaronder natuurbeheer). LTO Nederland wil eigenlijk dat er meer geld vanuit pijler 2 beschikbaar komt voor de boeren.

"Men beroept zich daarvoor op historische rechten, maar Brussel zegt 'dat is nu voorbij'. De tijden zijn veranderd. Zelf vind ik dat de landbouw niet op al die gelden recht kan laten gelden. Alles wordt herzien, nu gaat Brussel vergoeningseisen stellen, als je in aanmerking wilt komen voor geld uit pijler 2. Dat vind ik begrijpelijk."

Voor de ANLV Geestgrond is het nieuwe beleid dus een zegen.

"Wij kregen nooit vergoeding voor ons project bollenvogels, nu kan dat wel. Dat heeft ons er overigens

nooit van weerhouden dat project op te zetten. Als bollensector werden we aangevallen op ons bestrijdingsmiddelengebruik, maar wij konden zeggen 'heb je wel eens gezien wat we in stand houden aan patrijzen, veldleeuweriken en gele kwikstaarten, bij ons zijn ze nog'. Dat is goed voor ons imago. Ach, het hoeft niet allemaal zo ingewikkeld, het gaat om positief denken. En we kunnen nog veel meer doen, denk aan recreatie en toerisme. We zijn bezig met een netwerk van wandelpaden, met landwinkels. Dat wordt vandaag de dag gewaardeerd. Of neem het waterschap, dat reserveert 30 miljoen euro voor extra watergerelateerde activiteiten: wateropslag, slootkanten, ingezaaide akkerranden. Het zijn kansen die de minister wil waarderen en die Brussel wil waarderen. De bollensector is kwetsbaar omdat ze zich te weinig openstelt. Ja, op dat punt is nog veel te doen met weinig moeite. Ik zie wel eens een perceel met vaste planten dat na het rooien vanaf augustus kaal blijft liggen tot er in mei dahliã's geplant worden. Doe daar wat mee, zaai het in met bijvoorbeeld rammenas, dan hebben de vogeltjes ook wat te vreten. Dat is nog best lastig om dat besef er in te krijgen."

Wat voor projecten hopen jullie

als ANLV komende tijd te realiseren?

"De grootste uitdagingen borduren voort op waar we al mee bezig zijn: erfbeplanting, waterberging en biodiversiteit. Wat de erfbeplanting betreft is de eerste en tweede fase zo goed als afgerond. Daar is in samenwerking met Landschapsbeheer Zuid-Holland en de zes Bollenstreekgemeenten in twee fasen 7,5 kilometer laanbeplanting in de vorm van 400 stuks laanbomen en 2500 meter hagen en houtsingels gerealiseerd. Nadat de eerste fase een groot succes was, is de tweede fase voor de helft gefinancierd met Brussels geld. In fase 3 willen we nu als Groene Klaver voor het hele gebied een soortgelijk landschapsproject opstarten. In het kader van de waterberging en biodiversiteit zal het invoeren van spuitvrije zones wel een brug te ver zijn, maar we willen wel bollenkwekers stimuleren om slootkanten in te zaaien. En we zijn doende het wandelpadennetwerk verder uit te breiden. Je moet elkaar weten te vinden. Een bollenkweker vindt een vergoeding van 85 cent per strekkende meter voor een wandelpad misschien te weinig maar als ANLV kunnen we voor hem bij de gemeente onderhandelen over iets wat hij graag zou willen. Je moet creatief zijn, als je geeft krijg je ook wat."

De oorsprong van ANLV Geestgrond lag in het Wassenaarse waar Jan Hoogeveen en zijn broer Leen al begin jaren negentig de Agrarische Natuur- en Landschapvereniging Santvoorde oprichtten, met als doel boeren, tuinders en burgers te verenigen in hun liefde voor landschap en natuur én meer begrip voor de bollensector te kweken. Toen het bedrijf verhuisde naar het toenmalige LBO-proefbedrijf 'de Zuid', richtte Jan in 1999 ANLV Geestgrond op, die momenteel circa 60 leden telt, waaronder 25 bollenkwekers. Geestgrond vormt samen met Wijk en Wouden, Ade en Santvoorde de federatie De Groene Klaver, die allen op hun beurt onderdeel zijn van Veelzijdig Boerenland, die de agrarische natuurverenigingen in West-Nederland overkoepelt.